

faktum

om pension, investering og samfund

Stadig flere førtidspensionister får glæde af SUPP – særligt i nogle kommuner

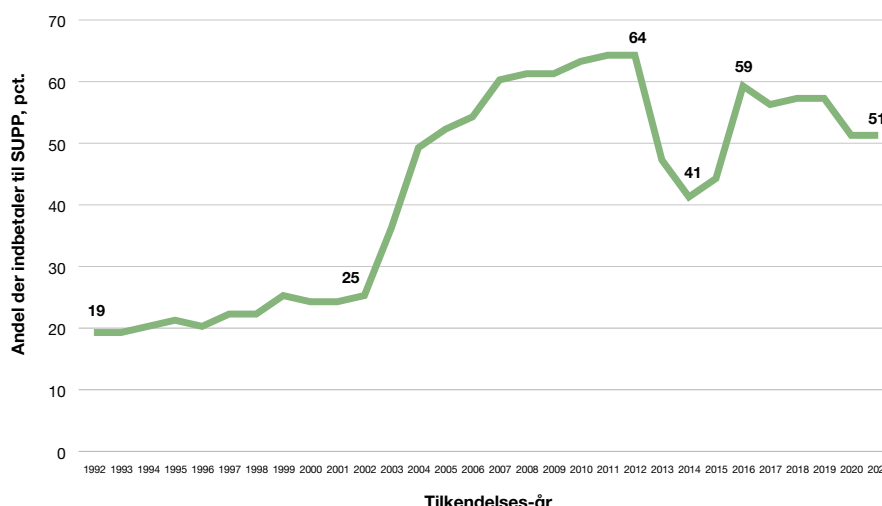
I 2003 fik førtidspensionister mulighed for – frivilligt – at indbetale til den Supplerende Arbejdsmarkedspension, SUPP-ordningen. Ordningen fylder 20 år i år, og det er tid til at gøre status på ordningen.

Tilslutningen til SUPP'en er steget støt siden den blev indført i 2003. Der er flere og flere af førtidspensionisterne (og seniorpensionister), der indbetaler til ordningen. I dag indbetaler 52 pct. af alle førtidspensionister til ordningen, mod 18 pct. efter ordningen blev indført i 2003.

Den jævne stigning i tilslutningen skyldes især, at mange tilmelder sig ordningen, når de får tildelt deres førtidspension, mens kun 18 pct. af dem der allerede modtog en førtidspension, tilmeldte sig SUPP'en da den kom i 2003. Tilslutningen steg derfor meget i takt med at flere personer fik tilkendt førtidspension efter 2003.

Stigningen i tilslutningen toppede dog året inden reformen af førtidspensionsordningen i 2013 med 64 pct. (af nytilkendelser), og faldt helt ned til 41 pct. i 2014. Tilslutningen steg igen efter 2014, i takt med at førtidspensionstilkendelserne generelt begyndte at stige. Og i 2021 var andelen af de nye førtidspensionister, der tilsluttede sig ordningen nået op på 51 pct. mod 64 pct. før reformen. Omkring halvdelen af de nye førtidspensionister går dermed glip af de potentielle fordele ved SUPP-ordningen, idet staten indbetaler 2 kr. hver gang man selv indbetaler 1 kr.

Figur 1 – Andelen af førtidspensionisterne der indbetaler til SUPP-ordningen opdelt efter året man fik tilkendt sin førtidspension – 1992-2021

Note: Figuren viser andelen af 18-64-årige førtidspensionister, der indbetalte til SUPP-ordningen i, opdelt efter hvilket år de fik tildelt deres førtidspension. 1992 dækker over alle, der fik tildelt deres førtidspension før 1992 og i 1992. Tallene er opgjort ultimo 2021.

Kilde: ATP's egne beregninger 2023 på data fra Danmarks Statistik.

Ser man på variationen i andelen, der indbetaler til SUPP på tværs af kommuner, så er der store forskelle at spore. I Odder indbetalte 67 pct af alle førtidspensionister til SUPP i 2021, mens tallet i Odsherred kun var 43 pct. Der kan være flere forklaringer på de store forskelle i andelen, der har valgt at indbetale til SUPP-ordningen på tværs af kommunerne. Men selv når man korrigerer for observerbare forskelle på tværs af kommunerne, så er der stadig en stor uforklarlig forskel, som kan hænge sammen med den måde, kommunerne informerer nye førtidspensionister om muligheden for at tilmelde sig SUPP-ordningen.

Læs hele analysen nedenfor.

Tilkendelsesår for førtidspensionen har stor betydning for om man tilmelder sig SUPP

SUPP er en særlig pensionsordning, som førtidspensionister frivilligt kan tilmelde sig. SUPP'en er særlig attraktiv, fordi staten lægger to kroner oveni hver krone, førtidspensionisten sparer op (se mere info om SUPP i boksen "Fakta om SUPP").

De fleste tilmelder sig SUPP-ordningen når de tilkendes førtidspension. Derfor er der en relativ lav andel af de personer der fik tilkendt førtidspensionen før 2003, →

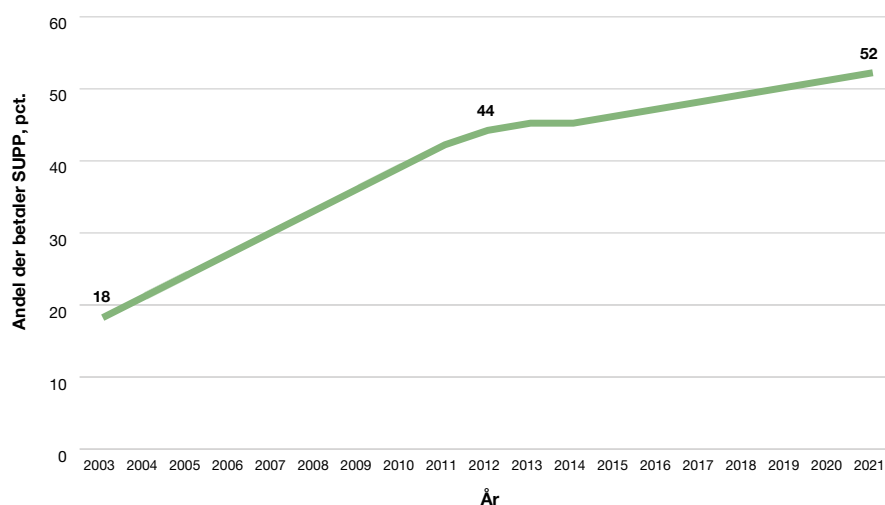
hvor SUPP'en blev indført, som har tilmeldt sig ordningen – se Figur 1. Blandt dem der fik tilkendt deres førtidspension før 2003, er der kun mellem 19-25 pct. der indbetalte til SUPP'en, mens andelen steg kraftigt for dem der fik deres tilkendelser efter 2003. Andelen nåede derfor helt op på 64 pct. for dem der fik tilkendt førtidspension i 2012, hvor andelen toppede. Efter 2012 faldt andelen drastisk de næste par år, og nåede i 2014 ned på 40,9 pct. Det store fald efter 2012 må forventes at hænge sammen med førtidspensionsreformen i 2012.

I 2012 vedtog den daværende regering bestående af Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre sammen med Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti en aftale om en reform af førtidspensionsordningen, som havde virkning fra 1. januar 2013 (reformen er beskrevet i boksen "Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob"). Reformen betød, at der blev strammet op på tilgangen til førtidspension, og at man som hovedregel først skal igennem et ressourceforløb for at afklare, om arbejdsevnen kan udvikles, før man kan tilkendes førtidspension. Desuden var det en intention i reformen, at flere skulle tildeles et fleksjob i stedet for en førtidspension, så flere bevarede en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Om det store fald i andelen af nye førtidspensionister der bidrager til SUPP efter 2012, siger analysechef i ATP, Michael Jørgensen:

"Reformen fik ny-tilkendelsen til førtidspension til at falde fra et årligt niveau på omkring 14.000-18.000 førtidspensionister i årene op til 2013 til et niveau omkring 6.000-8.000 i årene efter reformen. Et så markant fald i ny-tildelingerne må have haft betydning for, hvilke typer af personer der fik tildelt en førtidspension efter reformen. Det må især formodes, at det var dem med det dårligste helbred og den dårligste arbejdsevne, der fik tildelt førtidspension i årene efter reformen, fordi de "stærkeste" skulle arbejdsprøves først. Og netop dem med det svageste helbred vil måske i højere grad foretrække forbrug nu i stedet

Figur 2 – Andelen af førtidspensionister der indbetaler til SUPP-ordningen opdelt efter år – 2003-2021

Note: Figuren viser andelen af alle 18-64-årige førtidspensionister, der indbetalte til SUPP-ordningen, opdelt efter år.

Kilde: ATP's egne beregninger 2023 på data fra Danmarks Statistik.

for opsparing, fordi de ikke forventer at leve så længe."

Siden 2014 er andelen af ny-tilkendelser begyndt at stige igen i takt med, at flere afslutter deres ressourceforløb, og samtidig er andelen, der indbetaler til SUPP, steget. Men andelen, der indbetalte til SUPP i 2021 (51 pct.) var stadig noget lavere end i 2012 (64 pct.). Om andelen automatisk kommer tilbage til 2012-niveau, eller om det vil kræve en særlig indsats over for de kommende nye årgange af førtidspensionister, vil tiden vise.

Den samlede andel der indbetaler stiger dog fortsat

Siden 2003 og frem til 2021 er andelen af alle førtidspensionister, der indbetaler til SUPP, altså steget fra 18 pct. til 52 pct., og andelen er steget hvert eneste år – se Figur 2. Årsagen til, at der også var en stigning i den samlede andel, der indbetalte til SUPP efter 2012, hvor der var et stort fald blandt ny-tilkendelserne, er, at dem der har forladt den samlede gruppe af førtidspensionister (de dør eller går på folkepension) primært har været personer, der fik tilkendt deres førtidspension før 2003. Og de (dem fra før 2003) havde en endnu lavere andel, der bidrog til SUPP, end dem der har fået tilkendt efter 2012.

Om den generelle udvikling i tilmeldingerne til SUPP-ordningen siger underdirektør for Kundecenter Pension & Sikring i ATP, Jan Sabroe, følgende:

"Vi kan se, at SUPP-ordningen får stadig større tilslutning ude i kommunerne. Der er en interesse blandt førtidspensionisterne, når de præsenteres for den frivillige mulighed, der ligger i at kunne spare op til en pensionsordning, hvor staten lægger to kroner oveni den krone, som man selv betaler ind."

Store forskelle i indbetalinger til SUPP fra kommune til kommune

Der er stor forskel på andelen af førtidspensionister i de enkelte kommuner, der vælger at indbetale til SUPP. I Odsherred var det fx hele 67 pct. af førtidspensionisterne der indbetalte til SUPP mens der "kun" var 43 pct. af førtidspensionisterne i Odsherred der indbetalte til SUPP – se figur 3. Der kan være flere forklaringer på at andelen, der indbetaler til SUPP, varierer meget kommunerne imellem.

En forklaring kan være, at der måske er nogle kommuner, hvor en større andel har fået tilkendt deres førtidspension før 2003. Fordi som vi så i Figur 1, så har de førtidspensionister der fik tilkendt deres førtidspension før 2003 (på den gamle

ordning) i meget lavere grad tilmeldt sig SUPP-ordningen end dem, der har fået tilkendt deres førtidspension på den nye ordning (fra 2003 og fremefter).

En anden forklaring kan være de karakteristika/baggrundsvariable, der kendetegner dem, der modtager førtidspensionen i de enkelte kommuner og deres individuelle behov for at indbetale til SUPP-ordningen.

Og en helt tredje forklaring kan være den måde der informeres om SUPP-ordningen over for nye førtidspensionister. Udbetaling Danmark (UDK) har ansvaret for at orientere nye førtidspensionister i et brev om muligheden for at indbetale til SUPP-ordningen. Dog kan vi se, at der er store forskelle på tværs af kommunerne, selvom om alle nye førtidspensionister modtager et brev fra Udbetaling Danmark, hvilket tyder på, at kommunernes indsats med at informere om ordningen også har en effekt.

Skyldes forskellen imellem kommunerne tidspunktet for tildeling af førtidspension?

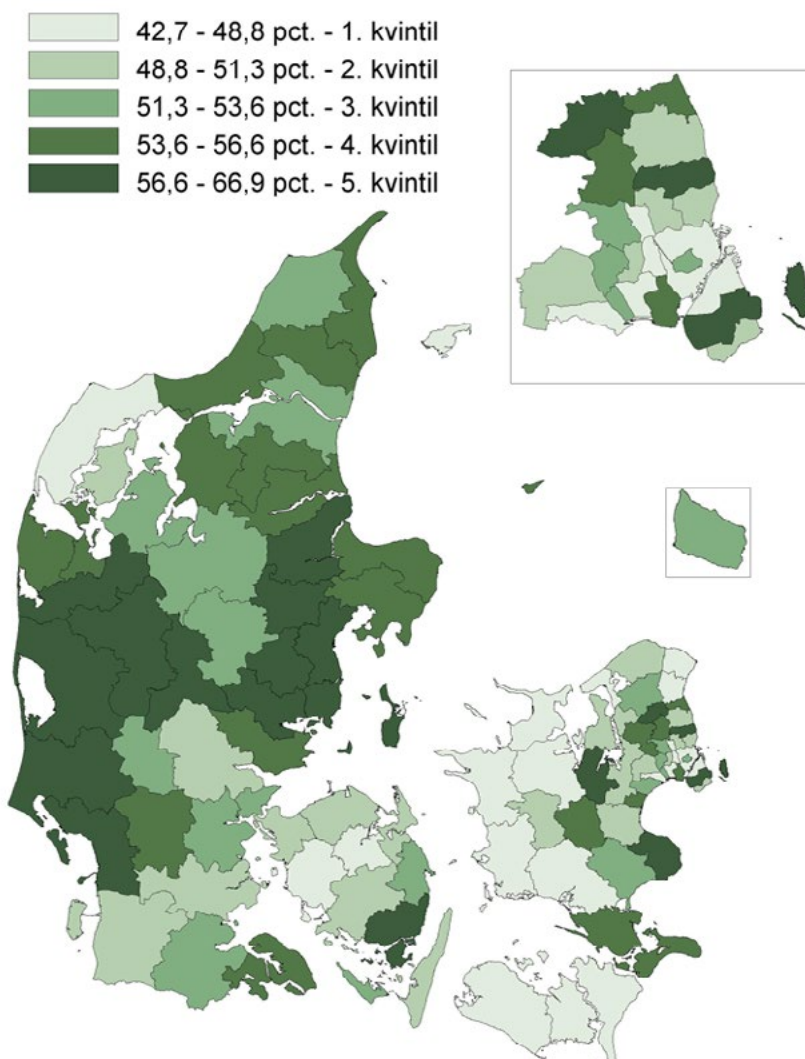
SUPP-ordningen blev som nævnt først introduceret i 2003, efter at mange af de nuværende førtidspensionister havde fået tilkendt deres førtidspension. Erfaringen er, at mange tilmelder sig ordningen, samtidig med at de starter på deres førtidspension. Det er den primære forklaring på, at der er omkring dobbelt så mange af dem, der har fået tilkendt deres førtidspension fra 2003 og frem, der har tilmeldt sig ordningen ift. til dem, som fik tilkendt førtidspensionen før 2003.

Opdeles Figur 1 på førtidspensionister på den nye og gamle ordning (figurerne er ikke vist her), så ændrer det ikke på det mønster, vi ser i Figur 1, og det må derfor konkluderes, at det ikke er fordelingen på ny og gammel ordning, der driver forskellen imellem kommunerne.

Effekten af baggrundsvariable

Vi ved fra andre undersøgelser, at en række forhold påvirker sandsynligheden for at tilmelde sig SUPP-ordningen, herunder: alder, køn, uddannelsesni-

Figur 3 – Andelen af førtidspensionister der indbetaler til SUPP fordelt på kommuner

Note: Figuren viser andelen af 18-64-årige førtidspensionister, der indbetalte til SUPP-ordningen, opdelt på kommuner. Kvintil henviser til en femtedel af populationen, hvor kommunerne er populationen.

Kilde: ATP's egne beregninger 2023 på data fra Danmarks Statistik.

veau, civilstatus, etnicitet, gammel-/ny-ordning, anden opsparing, boligforhold, invalidepension (udover førtidspensionen), helbred og kommune.

Derfor har vi opstillet en sandsynlighedsmodel, der på en og samme tid tager højde for mange forskellige forhold. På baggrund af modellen kan følgende bl.a. konkluderes:

- Jo større pensionsopsparing i andre pensionsordninger, jo højere tilmeldingsrate
- Jo større udbetaling fra en arbejdsmarkedspension (invalidepension), jo lavere tilmeldingsrate

- Jo større "anden formue", fx i form af en boligformue, jo højere tilmeldingsrate
- For modtagere af førtidspension på den gamle ordning er tilmeldingsraten meget lavere
- Kvinder tilmelder sig oftere ordningen
- Personer med lange uddannelser tilmelder sig oftere ordningen
- Personer med en alvorlig diagnose sparer ikke så ofte op i ordningen.

Ovenstående forhold forklarer dog langt fra forskellene imellem kommunerne, og der er således stadig signifikante forskelle imellem kommunerne, når der er korrigeret for ovenstående.

Informationens betydning for tilmeldinger til SUPP

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd (VIVE) undersøgte i 2011, med registerdata fra 2009 og surveydata fra 2011, hvilken betydning information om ordningen har for sandsynligheden for, at den enkelte førtidspensionist vælger at tilslutte sig SUPP-ordningen. I undersøgelsen konkluderer VIVE flere forskellige ting.

Kendskabet til ordningen blandt førtidspensionisterne lå ifølge deres undersøgelse på 50 pct., hvilket lyder lavt i betragtning af, at alle nye førtidspensionister burde være informeret om ordningen. Og blandt dem der havde hørt om ordningen, men som havde valgt ikke at indbetale til ordningen, svarede 52 pct., at de ikke indbetaler på grund af manglende information, og 61 pct., at det er på grund af, at de er usikre med hensyn til, om ordningen kan betale sig for dem.

VIVE konkluderede på baggrund af deres undersøgelse bl.a. følgende:

”Samlet set peger analyserne på, at der er behov for mere og bedre information om ordningen.”

Tesen om, at god information får flere til at tilmelde sig, understøttes af pensionsmedarbejder Inger-Lise Hesselbjerg i Odder Kommune – den kommune hvor man i 2021 havde den største tilmeldingsrate:

”Jeg er i kontakt med de fleste af kommunens nye førtidspensionister, når de skal have igangsat deres udbetalinger, og her forklarer jeg om vigtigheden af at spare op til alderdommen. Jeg minder borgerne om, at de falder i ydelse,

når de engang overgår til folkepension, og at SUPP'en er en særlig gunstig ordning for dem, fordi de kun skal indbetale en tredjedel selv.”

Det er Inger-Lise Hesselbjergs erfaring, at langt hovedparten af de nye førtidspensionister ikke selv har hæftet sig ved tilbuddet om SUPP i de papirer, de modtog ved tilkendelsen af deres førtidspension. De fleste har dog let ved at forstå både vigtigheden og fordelene, når hun forklarer om det. Og alligevel er der jo nogen, der vælger ordningen fra. Typisk sker fravalget, fordi borgeren har en diagnose, som nedsætter sandsynligheden for at nå folkepensionsalderen, oplever hun.

”Men jeg taler også med fx misbrugere, der ikke kan overskue tanken om at undvære penge hver måned til opsparring – indtil jeg forklarer dem, at det jo efter skat kun er godt 100 kr., de selv skal indbetale, og at der stadig indbetales knap 400 kr. før skat for dem hver måned. Den lille oversættelse gør ofte, at de ender med at vælge ordningen til.” I Odder er man også opmærksom på de borgere, der har været på førtidspension i mange år:

”Når de henvender sig for at søge om de pensionsrelaterede ydelser, fx medicintilskud, så laver vi lige et tjek på dem og minder om SUPP'en, hvis de ikke er tilmeldt.”

Er variationen i tilmeldingsraten blevet mindre over tid?

For at se om variation i tilmeldingsraterne imellem kommunerne har ændret sig væsentligt fra da VIVE i 2011 kiggede på data fra 2009 (nyeste registerdata på daværende tidspunkt), har vi sammenholdt spredningen imellem kommu-

nerne i hhv. 2009 og 2021. Konklusionen fra den analyse er, at der næsten ingen forandring er sket i spredningen over de 12 år. Tilmeldingsraten er dog i samme periode steget.

Stigningen i tilmeldingsraten skyldes dog i høj grad (som nævnt), at førtidspensionister på den gamle ordning (før 2003) erstattes af førtidspensionister på den nye ordning, for hvem tilmeldingsraten som sagt er højere. Ser man alene på udviklingen i tilmeldingsraten for førtidspensionisterne på den nye ordning fra 2009 til 2021, så faldt raten fra 61 pct. i 2009 til 52 pct. i 2021.

”Den store spredning i tilmeldingsraterne efterlader en fornemmelse af, at flere førtidspensionister ville tilmelde sig SUPP-ordningen, hvis de fik mere information om, hvor fordelagtig ordningen faktisk kan være for dem, fordi staten betaler 2/3 af bidraget. Der kan dog godt være gode grunde til ikke at tilmelde sig ordningen, men disse grunde gælder næppe for samtlige af de 49 pct. af førtidspensionisterne på den nye ordning, som i 2021 ikke var tilmeldt ordningen”, siger analysechef Michael Jørgensen.

Sådan har vi regnet

I denne analyse indgår SUPP-indbetalingerne til ATP, PensionDanmark og andre selskaber (imputeret). Analyserne er lavet fra året 2003, hvor ordningen startede, og frem til seneste tilgængelige registerår (2021) hos Danmarks Statistik. Igennem analysen skelnes flere steder mellem førtidspensionister på den gamle ordning (tilkendt før 2003) og den

nye ordning (tilkendt fra 2003 og frem), fordi deres ydelsesgrundlag er forskelligt, og fordi SUPP-ordningen blev indført i 2003. Personer der modtager Seniorpension indgår i gruppen af personer på den nye ordning. I analysen opdeles også efter start-år for pensionen, hvilket svarer til det år, hvor man startede med at modtage førtidspension. En person, der startede før 1992, er kodet som 1992.

Fakta om SUPP

I 2003 fik førtidspensionister mulighed for frivilligt at indbetale til den Supplerende Arbejdsmarkedspension - SUPP-ordningen. SUPP-ordningen administreres af ATP og andre pensionskasser. Omkring 90 pct. af indbetalingerne ligger i ATP, og størstedelen af de resterende indbetalinger ligger i PensionDanmark. Ordningen er opbygget ligesom ATP Livslang Pension i den forstand, at man selv betaler 1/3 af bidraget og staten betaler de andre 2/3 af bidraget. SUPP-ordningen i ATP blev i 2013 flyttet ind under ATP

Livslang Pension for at minimere administrationsomkostningerne, og SUPP-indbetalingerne forvaltes derfor sammen med indbetalingerne til ATP Livslang Pension. SUPP-medlemmerne optjener løbende garanteret livslang pension på samme måde som ATP-medlemmerne, og SUPP-medlemmerne bidrager også på samme måde til bonuspotentialet og er tilsvarende omfattet af ATP's bonuspolitik. Det fulde årsbidrag til SUPP var i 2023 på 6.912 kr., og SUPP-medlemmerne indbetalte tilsammen 730 mio. kr. (efter AM-bidrag). SUPP-bidraget reguleres hvert år med satsreguleringsprocenten og er således 7.128 kr. i 2024.

Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob

De væsentligste punkter på førtidspensionsområdet i forbindelse med reformen i 2013:

- Der blev indført en aldersgrænse på 40 år for tilkendelse af førtidspension.
- Ressourceforløb blev indført for at udvikle borgerens arbejdsevne, og dermed, hvis det er muligt, forebygge førtidspension. Deltagelse i et ressourceforløb skal sikre, at alle relevante muligheder for at udvikle arbejdsevnen har været forsøgt inden der tilkendes førtidspension.

- Det er som hovedregel en forudsætning for tilkendelse af førtidspension, at borgeren har deltaget i mindst ét ressourceforløb. Hvis det er dokumenteret, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen i ressourceforløb, er borgeren dog undtaget herfor.
- Det blev fastholdt, at borgere, for hvem det på grund af særlige forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres, fortsat skal have førtidspension, uanset om de er under eller over 40 år. De er ligeledes undtaget fra reglerne om, at man skal have deltaget i et ressourceforløb, inden der kan tilkendes førtidspension.

Litteratur:

Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob:

https://bm.dk/media/6503/aftale_fop-pdf.pdf

Deloitte 2023-03: Evaluering af reform af førtidspension og fleksjob: hovedrapport

<https://star.dk/media/5870/hovedrapport-foep-fleks-160318-final.pdf>

Nyt fra Danmarks Statistik 4. april 2019 - Nr. 132:

<https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=28595>

VIVE 2011-06: "Supplerende Arbejdsmarkedspension – Hvorfor vælger eller fravælger førtidspensionisterne ordningen?"

<https://www.vive.dk/da/udgivelser/supplerende-arbejdsmarkedspension-mxj4npx4/>